

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

82. ద్వయశీతమః సర్గః - సేనాప్రస్థాపనమ్

|| సేనాప్రస్థాపనమ్ ||

తామార్యగణసంపూర్ణాం భరతః ప్రగ్రహం సభామ్ |
దదర్శ బుద్ధి సంపన్నః పూర్ణచంద్రో నిశామివ || 1 ||

ఆసనాని యథాన్యాయమార్యాణాం విశతాం తదా |
వస్త్రాంగరాగప్రభయా ద్యోతితా సా సభోత్తమా || 2 ||

సా విద్వజ్జనసంపూర్ణా సభా సురుచిరా తదా |
అదృశ్యత ఘనాపాయే పూర్ణచంద్రేవ శర్వత || 3 ||

రాజ్ఞస్తు ప్రకృతః సర్వాః సమగ్రాః ప్రేక్ష్య ధర్మవిత్ |
ఇదం పురోహితః వాక్యం భరతం మృదు చాబ్రవీత్ || 4 ||

తాత రాజా దశరథః స్వర్గతర్ధర్మమాచరన్ |
ధనధాన్యవతీం స్థితాం ప్రదాయ పృథివీం తవ || 5 ||

రామస్తథా సత్యధృతిః సతాం ధర్మమనుస్తరన్ |
నాజహాత్పితౄరాదేశం శశీ జ్యోత్స్నామివోదితః || 6 ||

పిత్రా భ్రాత్రా చ తే దత్తం రాజ్యం నిహతకణ్ణకమ్ |
తద్భృంక్ష్య ముదితామాత్యః క్షిప్రమేవాభిషేచయ || 7 ||

ఉదీచ్యాశ్చ ప్రతీచ్యాశ్చ దాక్షిణాత్యాశ్చ కేవలాః |
కోట్యాపరాంతాః సాముద్రా రత్నాన్యభిహారంతు తే || 8 ||

తచ్ఛ్రుత్వా భరతః వాక్యం శోకేనాభిపరిప్లుతః |
జగామ మనసా రామం ధర్మజ్ఞో ధర్మకాంక్షయా || 9 ||

స బాష్ప కలయా వాచా కలహంస స్వరః యువా |
విలలాప సభామధ్యే జగర్థే చ పురోహితమ్ || 10 ||

చరిత బ్రహ్మచర్యస్య విద్యాస్నాతస్య ధీమతః |
ధర్మే ప్రయతమానస్య కో రాజ్యం మద్విధో హరేత్ || 11 ||

కథం దశరథాజ్ఞాతః భవేద్ద్రాజ్యాపహారకః |
రాజ్యం చాహం చ రామస్య ధర్మం వక్తుమిహార్హసి || 12 ||

జ్యేష్ఠః శ్రేష్ఠశ్చ ధర్మాత్మా దిలీపనహుషోపమః |
లబ్ధుమర్హతి కాకుత్స్థో రాజ్యం దశరథో యథా || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

82. ద్వయశీతమః సర్గః - సేనాప్రస్థాపనమ్

అనార్య జుష్టమస్వర్గ్యం కుర్యాం పాపమహం యది |
 ఇక్ష్వాకూణామహం లోకే భవేయం కులపాంసనః || 14 ||

యద్ధి మాత్రా కృతం పాపం నాహం తదపిరోచయే |
 ఇహస్థో వనదుర్గస్థం నమస్యామి కృతాంజలిః || 15 ||

రామమేవానుగచ్ఛామి స రాజా ద్విపదాం వరః |
 త్రయాణామపి లోకానాం రాజ్యమర్హతి రాఘవో || 16 ||

తద్వాక్యం ధర్మసంయుక్తం శ్రుత్వా సర్వే సభాసదః |
 హర్షాన్తుముచురశ్రాణి రామే నిహితచేతసః || 17 ||

యది త్వార్యం న శక్యామి వినివర్తయితుం వనాత్ |
 వనే తత్రైవ వత్సామి యథాఽర్యో లక్ష్మణస్తథా || 18 ||

సర్వోపాయం తు వర్తిష్యే వినివర్తయితుం బలాత్ |
 సమక్షమార్య మిశ్రాణాం సాధూనాం గుణవర్తినామ్ || 19 ||

విష్టికర్తాంతికాః సర్వే మార్గశోధకరక్షకాః |
 ప్రస్థాపితా మయా పూర్వం యాత్రాఽపి మమ రోచతే || 20 ||

ఏవముక్త్వా తు ధర్మాత్మా భరతః భ్రాతృవత్సలః |
 సమీపస్థమువాచేదం సుమంత్రం మంత్రకోవిదమ్ || 21 ||

తూర్ణముత్థాయ గచ్ఛ త్వం సుమంత్ర మమ శాసనాత్ |
 యాత్రామాజ్ఞాపయ క్షిప్రం బలం చైవ సమానయ || 22 ||

ఏవముక్తః సుమంత్రస్తు భరతేన మహాత్మనా |
 హృష్టస్తదాదిశత్ర్వం యథాసందిష్టమిష్టవత్ || 23 ||

తాః ప్రహృష్టాః ప్రకృతయో బలాధ్యక్షా బలస్య చ |
 శ్రుత్వా యాత్రాం సమాజ్ఞప్తాం రాఘవస్య నివర్తనే || 24 ||

తతః యోధాంగనాః సర్వా భర్తూన్ సర్వాన్ గృహే గృహే |
 యాత్రా గమనమాజ్ఞాయ త్వరయంతి స్త హర్షితాః || 25 ||

తే హయైర్గోరథైః శీఘ్రైః స్యందనైశ్చ మహాజవైః |
 సహయోధైః బలాధ్యక్షాః బలం సర్వమచోదయన్ || 26 ||

సజ్జం తు తద్బలం దృష్ట్వా భరతః గురుసన్నిధౌ |
 రథం మే త్వరయస్వేతి సుమంత్రం పార్శ్వతోఽబ్రవీత్ || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

82. ద్వయశీతమః సర్గః - సేనాప్రస్థాపనమ్

భరతస్య తు తస్యాజ్ఞాం ప్రతిగృహ్య చ హర్షితః |
రథం గృహీత్వా ప్రయయా యుక్తం పరమవాజిభిః || 28 ||

స రాఘవః సత్యధృతిః ప్రతాపవాన్
బ్రువన్ సుయుక్తం దృఢసత్యవిక్రమః |
గురుం మహారణ్యగతం యశస్వినమ్
ప్రసాదయిష్యన్భరతోఽబ్రవీత్తదా || 29 ||

తూర్ణం సముత్థాయ సుమంత్ర గచ్ఛ
బలస్య యోగాయ బలప్రధానాన్ |
ఆనేతుమిచ్ఛామి హి తం వనస్థమ్
ప్రసాద్య రామం జగతః హితాయ || 30 ||

స సూతపుత్రః భరతేన సమ్యక్
ఆజ్ఞాపితః సంపరిపూర్ణకామః |
శశాస సర్వాన్మృకృతి ప్రధానాన్
బలస్య ముఖ్యాంశ్చ సుహృజ్జనం చ || 31 ||

తతః సముత్థాయ కులే కులే తేరాజన్యవైశ్యా వృషలాశ్చ విప్రాః |
అయూయుజన్మప్తరథాన్ ఖరాంశ్చ
నాగాన్ హయాంశ్చైవ కులప్రసూతాన్ || 32 ||

ఇత్యార్ధే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే
ద్వయశీతమః సర్గః || 82 ||

